

Utbildningsinspektion i rektorsområde 4 Tyringe Förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområde 4 Tyringe.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av utbildningsresultaten.....	5
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tyringe skola F–5 (Vedhygge och Gula paviljongen), Tyringe skola 6–9, Finja, Hörja, Röke, Västra Torups och Matteröds skolor den 4–5 maj, den 9–11 maj och den 16–18 maj. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och rektorsområde 4, Tyringe, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I rektorsområdets skolor intervjuades skolläda, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i varierande ämnen i samtliga årskurser och skolor. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolorna utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområde 4 Tyringe

Rektorsområde 4 Tyringe	Antal barn/elever/studerande
Skolbarnsomsorg	235
Förskoleklass	77
Grundskola	889
Särskola	6

Område 4, Tyringe, är det största rektorsområdet i Hässleholm, både till ytan och antalet ingående skolor. Området omfattar barnomsorg och skola i det som före kommunsammanslagningarna utgjorde Tyringe kommun. Sedan tre år tillbaka har området en organisation med sex F–5-skolor och en 6–9-skola.

I Tyringe tätort finns de två största skolorna. I de omkringliggande byarna finns fem mindre skolor för årskurserna F–5. Området har en blandad befolkning avseende sociala och ekonomiska faktorer och föreningslivet, främst i form av olika idrottsföreningar och kyrkan, har en stark ställning. Andelen elever med annat modersmål än svenska är låg, cirka 4 procent.

Elevunderlaget har sjunkit under de senaste åren. Under perioden fram till år 2009 kommer elevantalet att minska till cirka 820. Till Västra Torups och Matteredö skolor bussas elever från Tyringe tätort och diskussionerna kring att lägga ner några av de minsta skolorna har varit livliga under flera år. Nyligen fattades beslut i fullmäktige att inga skolor, som har förutsättningar att genomföra en undervisning av god kvalitet, skall läggas ned. Områdets skolor ingår i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

Områdets skolverksamhet består av 7 olika enheter:

Tyringe F–5 (Vedhyggeskolan och Gula paviljongen) har 199 elever. I Vedhyggeskolan undervisas årskurserna F–3 och i Gula paviljongen årskurserna 4–5. Skolbyggnaderna ligger i nära anslutning till Tyringe 6–9 skola.

Finja skola har 66 elever, Hörja skola har 33 elever och är områdets minsta, Matteredö skola har 78 elever, Röke skola har 57 elever och Västra Torups skola har 78 elever. I Västra Torup har förskolan flyttat in i skolans lokaler och delar lokal med förskoleklassen. Lärarna i områdets skolor är organiserade i arbetslag och klassernas sammansättning och arbetslagens utformning bestäms av elevsammansättningen. I ytterskolorna sker undervisningen i åldersblandade grupper, som varje år anpassas till hur stora de olika åldersgrupperna är.

Tyringe 6–9 är områdets skola för de senare årskurserna och här undervisas 455 elever. Sedan hösten 2004 pågår här en omfattande ombyggnad som förväntas bli klar under 2007. Skolan är organiserad i två spår och de 36 lärarna arbetar i fyra arbetslag.

I skolorna i Tyringe finns två så kallade samgrupper, undervisningsgrupper där elever som är inskrivna i särskolan undervisas tillsammans med elever i grundskolan. Den ena gruppen finns i Tyringe F–5-skola och den andra i Tyringe 6–9.

I området finns också sju förskolor och sju familjedaghem. Förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen granskas på en kommunövergripande nivå och bedömningarna av dessa verksamheter återfinns i kommunrapporten. Samma sak gäller de elever som tillhör grundsärskolan och får sin undervisning i Tyringe rektorsområde. Rektorn i T4 rektorsområde är ansvarig för samtliga elever i kommunens grundsärskola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna i rektorsområde 4 Tyringe och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att utbildningen i Tyringe rektorsområde övergripande är av god, i vissa avseenden mycket god, kvalitet.

Det finns generellt goda förutsättningar för den pedagogiska verksamheten i form av kompetent och erfaren personal, god tillgång till läromedel, datorer och skolbibliotek. Miljön, i synnerhet i F–5 skolorna, präglas av ett gott klimat för lärande med arbetsro och positivt samspel mellan elever och elever och lärare. Det pågår ett gott arbete kring normer och värden, detta gäller i synnerhet F–5 skolorna.

Elevernas kunskapsresultat i form av meritvärdena i slutbetygen ligger under såväl kommunsnittet som rikssnittet. Skillnaderna är stora mellan flickor och pojkar, 2005 hade flickorna i genomsnitt 15 procent högre meritvärde. Andelen behöriga till nationella gymnasieprogram har minskat under de senaste åren och var 2005 cirka 85 procent, lägst i kommunen.

Arbetet med att ge eleverna stöd är av mycket god kvalitet, såväl när det gäller kartläggning som insatser, och undervisningen präglas i hög grad av flexibilitet och individanpassning. I flera av skolorna pågår ett mycket gott och gediget uppföljnings- och utvärderingsarbete, i form av bland annat utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner. I detta arbete finns också inslag med hög grad av elevinflytande, i synnerhet i de lägre årskurserna, 1–5.

Inspektörerna gör bedömningen att det i området finns behov av att skolledningen prioriterar det pedagogiska ledarskapet i syfte att skapa en för området gemensam pedagogisk plattform. Idag saknas samordning och samverkan mellan F–5-skolorna och Tyringe 6–9, men även mellan F–5-skolorna bör samverkan öka. Målet bör vara att se till elevernas långsiktiga lärande i ett helhetsperspektiv. I detta arbete ingår att förstärka kunskapen kring de nationella målen, i synnerhet strävansmålen, och att följa upp elevernas kunskapsutveckling även i de ämnen där det inte genomförs nationella prov.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden:

- Det finns anledning för området att analysera elevernas kunskapsresultat och särskilt uppmärksamma de stora skillnaderna mellan flickor och pojkar. I F-5-skolorna sker ingen systematisk kunskapsuppföljning i andra ämnen än svenska, matematik och engelska och en sådan bör utvecklas. Likaså bör arbetet för att nå en likvärdig bedömning och betygssättning i Tyringe 6-9 utvecklas så att det omfattar alla ämnen och lärare.
- Elevernas inflytande och möjlighet att ta ansvar för sin utbildning och påverka undervisningens innehåll och form bör utvecklas så att det i alla skolorna finns ett inflytande som ökar med elevernas ålder och mognad.
- Föräldrasamarbetet och informationen till föräldrarna om utbildningens mål kan förbättras, i synnerhet i Tyringe 6-9 där också utvecklingssamtalens kvalitet kan förbättras.
- Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling i Tyringe 6-9 bör förstärkas.
- Rektorsområdet bör arbeta för att utveckla samverkan mellan områdets skolor i enlighet med skolans uppdrag att se elevernas långsiktiga lärande i ett helhetsperspektiv.
- Inspektörerna bedömer att ledningens arbete med utvecklingsfrågor bör stärkas så att det i alla skolorna sker ett framtidsyttande utvecklingsarbete där utformningen inte lämnas till den enskilde läraren eller arbetslaget.
- Strukturen på de kvalitetsredovisningar som upprättas är i enlighet med förordningens krav men, för att kunna ingå som ett redskap i skolornas kvalitetsarbete, bör analysen av resultat och bedömningen av måluppfyllelsen förbättras.
- Studie- och yrkesvägledningen bör ses över.
- Rektorsområdet bör kartlägga behovet av studiehandledning på modersmålet och tillgodose eventuellt konstaterat behov.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- En del skolor saknar lokala arbetsplaner (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Rektorn deltar inte i flertalet elevvårdskonferenser (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte för alla berörda elever och i de fall beslut har fattats har det inte skett av rektorn (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Elevens val finns inte i alla skolorna i en form som uppfyller kraven (2 kap. 19, 20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl områdets elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Resultaten i de nationella proven för årskurs 5 visade våren 2005 tillfredsställande resultat. Av områdets elever klarade cirka 90 procent att nå målen. Andelen varierar dock mellan 80 och 100 procent i de olika skolorna.

Elevernas kunskapsresultat, så som de går att utläsa från nationella prov och slutbetyg i årskurs 9, är bland de lägsta i kommunen. Det genomsnittliga meritvärdet har legat kring 198 poäng under de senaste åren, att jämföra med kommunsnittet som är 200,4 och rikssnittet som är 206,3. Andelen behöriga till nationella gymnasieprogram har minskat under de senaste åren och var 2005 cirka 85 procent, lägst i kommunen (kommunsnittet var 89 procent, detsamma som i riket). I slutbetygen 2005 för årskurs 9 var skillnaderna i meritvärde mellan flickor och pojkar 28 poäng (212 respektive 184) och av de 15 elever som inte uppnådde behörighet till gymnasieskolans nationella program var 10 pojkar. Inspektörerna bedömer att det finns anledning för området att analysera elevernas kunskapsresultat och särskilt uppmärksamma de stora skillnaderna mellan flickor och pojkar.

I Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser (Salsa) finns beräkningar av hur stor andel av eleverna som kan förväntas nå målen för årskurs 9 och vilket genomsnittligt meritvärde de kan förväntas uppnå. Det modellberäknade värdet tar viss hänsyn till bakgrundsfaktorer som har betydelse för studieresultatet. I Tyringe rektorsområde har, såväl andel som nått målen som det genomsnittliga meritvärdet legat strax över eller under det modellberäknade de senaste åren. Resultaten för 2005 visar dock en viss försämring.

Elevernas kännedom om målen för utbildningen varierar. I flera av skolorna har eleverna goda kunskaper om målen och de uppger också att lärarna kontinuerligt informerar om och diskuterar målen i klasserna. Flertalet elever är engagerade, motiverade och visar, i många av undervisningssituationerna, en tydlig lust att lära.

Området beskriver i dokument, vilket också framkommer i intervjuerna, att man de senaste åren aktivt arbetat för att förbättra arbetsmiljön och arbetsron i områdets skolor. Inspektörerna upplever ett gott klimat, i synnerhet i områdets F–5-skolor, och här finns också samstämmiga uppgifter från intervjugrupperna om ett bra, tryggt klimat och mycket liten förekomst av kränkningar. Värt att lyfta fram är det förhållningssätt och synsätt som eleverna i Matteredöds skola gav uttryck åt, det präglades av omtanke och stark känsla för gemenskapen i skolan.

I den kommunövergripande enkätundersökningen, Galaxen, som genomfördes under 2005, finns indikationer på att eleverna själva upplever vissa störningar när det gäller arbetsron. Av områdets elever uppger 22 procent i årskurs 5 och 35 procent i årskurs 8 att de blivit mobbade eller utsatta för kränkande behandling. I den mobbingenkät som genomförts i årskurs 7 anger cirka 10 procent av eleverna att de känner sig mobbade, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Inspektörerna bedömer, utifrån svaren på enkäterna och de synpunkter som

framförts i olika intervjugrupper, att det totala resultatet av områdets värdegrundsarbete inte är helt tillfredsställande, i synnerhet inte i Tyringe 6–9.

Sammanfattning

Elevernas kunskapsresultat, så som de går att utläsa från nationella prov och slutbetyg i årskurs nio, är bland de lägsta i kommunen. Inspektörerna bedömer att det finns anledning för området att analysera elevernas kunskapsresultat och särskilt uppmärksamma de stora skillnaderna mellan flickor och pojkar.

I flera av skolorna har eleverna god kunskap om målen och de uppger också att lärarna kontinuerligt informerar och diskuterar målen i klasserna. Flertalet elever är engagerade och visar en tydlig lust att lära.

I intervjuerna framförs att klimatet i skolorna i huvudsak är gott och att såväl elever som föräldrar känner sig trygga. Inspektörernas upplevelser under besöken, i synnerhet i F–5-skolorna, bekräftar denna bild. Inspektörerna bedömer dock att resultatet av områdets värdegrundsarbete inte är helt tillfredsställande överallt.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan har som uppdrag att förmedla och hos eleverna förankra de grundläggande värden som vårt samhälle vilar på. Området arbetar sedan två år tillbaka med ett omfattande värdegrundsarbete för att få fram en enhetlig målsättning och ett gemensamt förhållningssätt. Genom enkäter till föräldrar, elever och lärare har områdets värdegrundsbegrepp utkristalliserats, ”Respekt, trygghet, ärlighet, hänsyn, glädje”. Arbetet skall sedan utmynna i en överenskommelse med varje elev kring skolans ordningsregler. I de olika skolorna pågår under tiden ett mer eller mindre systematiskt arbete med värdegrunden. I flera av de mindre skolorna upplever såväl lärare, föräldrar som elever att det på ett naturligt sätt skapas samhörighet och tolerans.

Alla skolorna har planer för arbetet mot kränkande behandling som tydligt anger arbetsgången och i alla intervjugrupper framförs att skolorna i huvudsak agerar snabbt och aktivt vid händelser. I Tyringe 6–9 finns ett system med kamrattstödare, Polarna. Organisationen fungerar emellertid inte så som det var tänkt och av intervjuer och enkätsvar framkommer att arbetet mot kränkande behandling inte fungerar helt tillfredsställande. Inspektörerna bedömer att det i området pågår ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling men också att arbetet med förebyggande insatser i Tyringe 6–9 bör förstärkas.

Från och med den 1 april 2006 skall varje verksamhet ha en likabehandlingsplan. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning

eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade områdets skolor en handlingsplan mot kränkande behandling i enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94). Denna plan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling enligt Lpo 94. Inspektörerna förutsätter att skolorna beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i den nya likabehandlingsplanen.

I grundskoleförordningen finns angivet att eleverna skall ges tillfälle att behandla frågor som är av gemensamt intresse. I områdets skolor finns många goda exempel på arbetsformer som syftar till att eleverna skall utveckla förmåga att arbeta i demokratiska former och utveckla kunskap om demokratifrågor. Det finns också utmärkta exempel på formellt elevinflytande i form av klassråd, skolmöten och aktiva elevråd som uppmuntras av skolan. Det finns emellertid också skolor där eleverna saknar forum för att ta upp gemensamma frågor och inspektörerna bedömer att eleverna i områdets alla skolor skall ges förutsättningar för att kunna vara delaktiga och påverka.

Enligt läroplanen skall skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har och att detta är en förutsättning för deras möjlighet till inflytande och påverkan. Arbetet med att göra utbildningens mål kända har stärkts i F-5-skolorna genom arbetet med utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner. I de skolor som har kommit längst i detta arbete har såväl elever som föräldrar relativt god kännedom om målen, medan det i andra skolor kan förbättras. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och form varierar, såväl inom som mellan skolorna. Även här har arbetet med de individuella utvecklingsplanerna inneburit att de elever som känner till målen, är delaktiga i att sätta egna mål och utvärdera sitt eget lärande också får förutsättningar att påverka innehåll och form i undervisningen. Inspektörerna bedömer att det i flera av skolorna pågår en medveten och positiv process som syftar till att eleverna skall utveckla förmåga att ta ansvar för sitt eget lärande. De goda exempel på elevinflytande som finns kan användas då området ser över elevinflytandet i områdets skolor för att säkerställa att det i alla skolor finns ett elevinflytande som också ökar med elevernas ålder och mognad.

I alla områdets skolor finns föräldraföreningar och i områdets gemensamma samrådsgrupp ingår föräldrarepresentanter från alla enheter. Föräldrarna är överlag mycket nöjda, speciellt de som har barn i ytterskolorna. Vid utvecklingssamtalen i F-5-skolorna används materialet i utvecklingsmapparna och de individuella utvecklingsplanerna och i flera av skolorna är eleverna delaktiga i både planering och dokumentation av samtalen. I arbetet med utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner har det skett en viss samordning mellan F-5-skolorna men de har kommit olika långt i processen. I Tyringe 6-9 pågår inte samma process och här uppger också föräldrarna att utvecklingssamtalen är av mera varierande kvalitet. Föräldrarna här önskar mera diskussioner om målen för utbildningen och tydligare koppling till elevernas resultat. Föräldrarna i Tyringe 6-9 anser inte att de ses som en resurs på samma sätt som under barnens tidigare skolor. Inspektörerna bedömer att föräldrasamarbetet kan

utvecklas i Tyringe 6–9 och likaså kan informationen till föräldrarna om utbildningens mål förbättras.

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

För genomförandet av de fastställda målen för undervisningen skall det, enligt grundskoleförordningen, finnas en arbetsplan. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. I området finns ingen gemensam plan som uppfyller detta syfte, de planer som finns anger endast olika rutiner för exempelvis internkontroll, arbetet mot kränkande behandling och kriser. Endast skolorna i Västra Torups och Matteröd har utarbetat lokala arbetsplaner. Värt att nämna är arbetsplanen från Matteröds skola som också innehåller en programförklaring från personalen. Inspektörerna bedömer att områdets samtliga skolor skall utarbeta lokala arbetsplaner.

Samverkan mellan områdets skolor är inte utvecklad. Beträffande elevernas kunskapsutveckling sker det ingen samverkan mellan F–5-skolorna och Tyringe 6–9. F–5-skolorna har påbörjat ett gemensamt utvecklingsarbete i form av utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner och både skolledning och lärare ser detta arbete som en möjlighet att så småningom skapa en gemensam plattform för den målstyrda skolan. Inspektörerna bedömer att det finns ett stort behov av att utveckla samverkan mellan områdets skolor i enlighet med skolans uppdrag att se elevernas långsiktiga lärande i ett helhetsperspektiv.

Vid lektionsbesöken såg inspektörerna många exempel på lektioner som var varierade och i hög grad individanpassade. I många grupper fanns en flexibilitet i arbetsformer och grupperingar och lektionerna präglades av arbetsro och intresse. Det pågick ämnesöverskridande temarbeten, arbete i grupp och enskilt arbete. Det fanns utmärkta exempel på lektioner där läraren på ett mycket medvetet och icke-värderande sätt lyckades anpassa svårighetsgraden i arbetsuppgifterna till elevernas olika förmågor.

Utvärdering av lärandet och särskilda stödinsatser

Som nämnts tidigare pågår det i flera av skolorna ett medvetet arbete kring utvärdering av lärandet i form av elevernas utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner. Utvecklingsmappens innehåll är i stora drag gemensamt för alla F–5-skolorna i området och innehållet är inriktat på uppföljningar av elevernas kunskaper i ämnena svenska, matematik och engelska. Inspektörerna konstaterar att det i övriga ämnen inte sker någon systematisk kunskapsuppföljning och bedömer att en sådan bör utvecklas.

Det finns en gemensam tidplan för utvecklingssamtalen. I början av höstterminen genomförs ett utvecklingssamtal där lärare, elev och föräldrar sätter upp utvecklingsmål för eleven. Under vårterminen genomförs ett nytt utvecklingssamtal, ett uppföljningssamtal där de tidigare satta målen utvärderas och nya mål sätts. I Röke skola såg inspektörerna mycket goda exempel på elevutvärderingar, även bland de yngsta eleverna. Eleverna var här också delaktiga i att sätta mål för sitt eget lärande. I några av ytterskolorna uttrycker föräldrarna att elevinflytandet i utvecklingssamtalet är stort och att elevernas delaktighet när det gäller att sätta mål och utvärdera fungerar utmärkt.

I Tyringe 6–9 pågår sedan några år gemensamma diskussioner kring kursplaner och betygskriterier. I en del ämnen har diskussionerna utmynnat i dokument i form av bearbetade kursplaner, i andra ämnen har inte diskussionerna kommit lika långt. En revisionsbyrå har, på uppdrag av kommunen, granskat sambanden mellan de nationella ämnesproven i årskurs 9, slutbetygen i grundskolan och kursbetygen i gymnasiet A-kurser i svenska, matematik och engelska. I rapporten konstateras att Tyringe har mycket god överensstämmelse mellan nationella prov, slutbetyg i grundskolan och betyg i gymnasiet. Lärarna menar att de sätter betyg som ”håller” och ser det som ett positivt resultat av de diskussioner de haft. I intervjuerna framkommer också att det i en del ämnen finns behov av ytterligare diskussioner, framför allt kring strävansmålen och vad den målstyrda skolan egentligen innebär. Inspektörerna bedömer att det pågår ett gott arbete i syfte att nå en likvärdig bedömning och betygssättning i skolan, men arbetet bör utvecklas så att det omfattar alla ämnen och lärare.

Det görs systematiska och regelbundna uppföljningar av elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och, i viss utsträckning, i engelska. Olika former av tester och diagnosmaterial används för att följa up elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska. Resultatet analyseras och blir underlag för eventuella stödinsatser. I området arbetar fyra specialpedagoger som tillsammans med en speciallärare bildar Lilla teamet med ansvar för områdets skolor och förskolor. Här finns en specialpedagogisk arbetsplan som konkret beskriver arbetsuppgifterna som främst handlar om utredningar och pedagogisk handledning. Det förebyggande arbetet är av hög kvalitet och ansträngningar görs för att sätta in stödinsatser i ett tidigt skede. På varje skola finns utbildade speciallärare eller lärare/förskollärare som arbetar som resurser för elever med behov av särskilda stödinsatser, totalt tio lärare och två assistenter. I de två samverkansgrupperna arbetar två, tre specialpedagoger/lärare och två assistenter. För att förstärka samarbetet mellan socialtjänst och skola finns en socialsekreterare som tjänstgör i skolan.

För de elever som behöver stödinsatser upprättas åtgärdsprogram och såväl föräldrar som elever är delaktiga i denna process. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen generellt är av mycket god kvalitet. Strukturen på åtgärdsprogrammen är dock inte gemensam i områdets skolor och inspektörerna har även sett exempel på program, bland annat i Tyringe F–5-skola, som inte belyser elevens starka sidor eller ser dessa som en resurs i utvecklingsarbetet. I flera av skolorna erbjuds eleverna stöd i form av kurser som omfattar ett visst antal tillfällen under en avgränsad tid. När kursen avslutats gör eleven en utvärdering tillsammans med klassläraren för att konstatera om kursen har givit någon positiv effekt. Många av eleverna upplever kurserna så positiva att de själva föreslår att de ”skall ta en kurs” för att stärka sin förmåga på något område. Det som förs fram i intervjuerna som en brist i arbetet med olika stödinsatser är de långa väntetider som finns för att få en utvecklingsbedömning eller dyslexitest genom PPR-teamet, den centrala resursen för psykologisk och pedagogisk rådgivning. Inspektörerna bedömer att områdets arbete för att identifiera, analysera och tillgodose elevernas behov av stödinsatser är av mycket god kvalitet. Här finns en god struktur, arbetet sker även förebyggande och insatserna är flexibla och individanpassade.

Enligt grundskoleförordningen skall elever som behöver det få studiehandledning på sitt modersmål. I rektorsområde Tyringe har cirka 35 elever annat

modersmål än svenska. Intervjuerna visar att elevernas rätt till detta stöd inte verkar känd av skolledningen som inte heller gjort någon behovsinventering. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör kartlägga behovet av studiehandledning på modersmålet och vid konstaterat behov tillgodose detta.

I Tyringe 4–5 finns en liten grupp som vid inspektionstillfället bestod av två elever och en samgrupp som bestod av tre elever som undervisas enligt särskolans kursplaner och två elever som undervisas enligt grundskolans kursplaner. I Tyringe Centralskola finns en samgrupp där sex elever som är inskrivna i särskolan undervisas tillsammans med tre elever som undervisas enligt grundskolans kursplaner. Här finns också en särskild undervisningsgrupp med åtta, nio elever i årskurs 6–9. För eleverna i dessa grupper (undantaget de elever i samgrupperna som är inskrivna i särskolan) skall särskilt beslut fattas. Det finns inte beslut för alla eleverna och i en del fall har beslut fattats av annan än rektorn. Detta är inte i enlighet med grundskoleförordningen som anger att sådant beslut skall fattas av styrelsen, som i Hässleholm har delegerat rätten att besluta till rektorn.

Ledning och kvalitetsarbete

Rektorsområde 4 Tyringe, leds av en rektor. I ledningsgruppen ingår fem biträdande rektorer som har det operativa ansvaret för områdets skolor och förskolor. I intervjuerna framkommer att, trots områdets storlek, finns det god kännedom bland såväl elever som föräldrar om vem som är rektor. Föräldrarna uppger också att de är nöjda med kontakten med skolledningen. Inspektörerna bedömer att rektorn, till stor del genom de biträdande rektorerna, håller sig förtrogen med verksamheten.

Läroplanen anger att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Utvecklingsarbetet i områdets skolor har olika grader av intensitet och delvis olika innehåll. Skolledningen, men framför allt lärarna, framför att det saknas en gemensam inriktning i området. Det saknas en helhetssyn, processer avstannar och de goda exempel som finns sprids inte vidare. Inspektörerna bedömer att ledningens arbete med utvecklingsfrågor bör stärkas så att det i alla skolorna sker ett framtidsyttande utvecklingsarbete där utformningen inte lämnas till den enskilde läraren eller arbetslaget.

Varje skola, som ingår i det offentliga skolväsendet, skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I området gör varje skolenhet en redovisning som sedan sammanställs av rektorn till en kvalitetsredovisning för området. Lärarna i området uppger att de i varierande grad varit delaktiga i att skriva underlag till redovisningarna, men att de i en del fall inte känner igen slutprodukten. Kvalitetsredovisningarna följer den struktur som anges i förordningen med mål, analys av måloppfyllelsen och åtgärder för utveckling. Resultatredovisningarna är dock mestadels en beskrivning av olika insatser och bedömningen av måloppfyllelsen är summarisk och saknar systematisk kontroll och analys. Inspektörerna gör bedömningen att redovisningarna som helhet uppfyller förordningens krav men i syfte att redovisningen skall ingå som ett led i skolornas kvalitetsarbete bör analysen av resultat och bedömningen av måloppfyllelsen förbättras.

Enligt grundskoleförordningen skall det för behandling av elevvårdsfrågor finnas en elevvårdskonferens där rektorn ingår som ledamot. I de elevvårdskonferenser som genomförs i området deltar rektorn endast i undantagsfall. Det är de biträdande rektorerna som kallar till, deltar i och skriver under de protokoll som upprättas. Detta är inte i enlighet med förordningen.

Sammanfattning

I områdets skolor är arbetet med värdegrundsfrågorna ett prioriterat område. Inspektörerna konstaterar att arbetet med förebyggande insatser, i synnerhet i Tyringe 6–9, bör intensifieras.

I området pågår på många håll en medveten och positiv process som syftar till att eleverna skall utveckla förmåga att arbeta i demokratiska former och ta ansvar för sitt eget lärande. Området bör se över elevinflytandet så att det i alla områdets skolor finns ett elevinflytande som också ökar med elevernas ålder och mognad.

Inspektörerna bedömer att föräldrasamarbetet kan utvecklas och informationen till föräldrarna om utbildningens mål bör förbättras liksom utvecklingssamtalens kvalitet i, i synnerhet i Tyringe 6–9.

Endast skolorna i Västra Torup och Matteröd har utarbetat lokala arbetsplaner. Inspektörerna bedömer att områdets samtliga skolor skall utarbeta lokala arbetsplaner.

Samverkan mellan områdets skolor är inte utvecklad och inspektörerna bedömer att det finns ett stort behov av att utveckla denna i enlighet med skolans uppdrag att se elevernas långsiktiga lärande i ett helhetsperspektiv.

I F–5-skolorna pågår ett arbete kring utvärdering av lärandet i form av elevernas utvecklingsmappar och individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna konstaterar att det i skolans ämnen, utöver svenska, matematik och i viss mån engelska, inte sker någon systematisk kunskapsuppföljning och bedömer att en sådan bör utvecklas. Likaså bör arbetet i Tyringe 6–9, för att nå en likvärdig bedömning och betygssättning, utvecklas så att det omfattar alla ämnen och lärare.

Inspektörerna bedömer att områdets arbete för att identifiera, analysera och tillgodose elevernas behov av stödinsatser är av mycket god kvalitet. Dock bör området kartlägga elevernas behov av studiehandledning på modersmålet och vid konstaterat behov tillgodose detta.

Inspektörerna bedömer att rektorn, till stor del genom de biträdande rektorerna, håller sig förtrogen med verksamheten. Ledningens arbete med utvecklingsfrågor bör stärkas så att det i alla skolorna sker ett framtidsytande utvecklingsarbete där utformningen inte lämnas till den enskilde läraren eller arbetslaget.

För att kunna ingå som ett redskap i skolornas kvalitetsarbete, bör analysen av resultat och bedömningen av måluppfyllelsen i områdets kvalitetsredovisningar förbättras.

För områdets elevvårdskonferenser ansvarar de biträdande rektorerna i respektive skola vilket inte är i enlighet med förordningen.

Det finns inte beslut för alla eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna och i en del fall har beslut fattats av annan än rektorn. Detta är inte i enlighet med grundskoleförordningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång och information

Eleverna i området erbjuds en undervisning som i huvudsak överensstämmer med de krav som ställs i författningarna. Elevernas garanterade rätt till undervisningstid under grundskolans årskurs 1–9 tillgodoses inom områdets skolor och eleverna erbjuds de ämnen de har rätt till (förutom elevens val, se nedan).

Elevens val erbjuds inte i någon av områdets skolor i en form som uppfyller de krav som finns i förordningen. Inspektörerna bedömer att de inslag som finns i några av skolorna, som ”eget arbete”, tid för att slutföra vissa arbetsuppgifter, gemensamma ”må-bra-aktiviteter”, inflytande på val av område inom ett ämne eller klassråd/tid/mentorstid, inte uppfyller kraven.

Enligt de uppgifter inspektörerna tagit del av finns det i områdets skolor 36 elever som har annat modersmål än svenska. Av dessa får 18 elever modersmålsundervisning. De elever som önskar modersmålsundervisning har också fått detta om det funnits lärare att tillgå.

I intervjuerna med lärare, elever och föräldrar framförs att studie- och yrkesvägledningsfunktionen i Tyringe 6–9 inte har varit tillgänglig på det sätt som hade behövts. Inspektörerna vill påpeka att en översyn bör göras så att elevernas behov blir tillgodosett.

Det finns en elev i Tyringe 6–9 som får sin undervisning i en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp. Biträdande rektorn följer upp elevens undervisning och håller rektorn informerad.

Personal

Områdets rektor har lärarutbildning. En av de biträdande rektorerna är utbildad lärare, en annan är lärare/specialpedagog, två är förskollärare och två är fritidspedagog. Rektor och tre av de biträdande rektorerna har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Personalen i områdets skolor lyfts fram som en viktig resurs av såväl skolledning som föräldrar. Så gott som samtliga lärare är behöriga, personalomsättningen är mycket låg och personalen har lång erfarenhet. Enligt uppgifter från kommunen har området en lärartäthet som motsvarar kommunens genomsnitt som är 8,5 lärare per 100 elever. Mellan skolorna finns det stora variationer från Västra Torup som har 6,47 lärare per 100 elever till Röke som har 10,24. Kompetensutveckling sker främst genom gemensamma insatser i området. De senaste satsningarna har bland annat handlat om individuella utvecklingsplaner

och matematik. Skolorna utanför tätorten har gemensamma konferenser som de ser som positiv kompetensutveckling.

Materiella resurser

I områdets skolor finns god tillgång till läromedel, såväl läroböcker, datorer som annat åskådnings- och förbrukningsmaterial.

Det finns god tillgång till särskilda läromedel och hjälpmedel för elever som är i behov av sådana. Tillgängligheten till skollokaler för funktionshindrade elever är god i flertalet skolor. Skolornas lokaler är av varierande ålder och standard och några är i behov av renovering.

Alla skolor har någon form av skolbibliotek men de har varierande tillgänglighet och utformning beroende på förutsättningar i den enskilda skolan. I de mindre skolorna finns endast ett begränsat utbud av litteratur, men det kompletteras genom den bokbuss som varje vecka kommer till skolan och där eleverna kan låna böcker.

Sammanfattning

I områdets skolor finns generellt goda förutsättningar för den pedagogiska verksamheten. Lärarna i områdets skolor är behöriga, har lång erfarenhet och ett stort engagemang. Skolorna har också god tillgång till läromedel i form av böcker, datorer och annat undervisningsmaterial. Skolbiblioteken har olika kvalitet beroende på de förutsättningar som finns i form av skolans storlek och byggnadernas utformning.

Studie- och yrkesvägledningen i Tyringe Centralskola bör ses över så att den bättre möter elevernas behov.

Elevers val erbjuds inte i flertalet av områdets skolor och där det erbjuds har det inte den form och innehåll som anges i förordningen.

Datum	Ort
2006-11-09	Lund

Agneta Ericsson
Roger Niklewski